

RECITALUL, CA ULTIMĂ SOLUȚIE

MÎNCÎND UN STRUGURE NESPĂLAT ÎN MIJLOCUL OCEANULUI - recital Rodica Mandache pe texte de Tennessee Williams • Teatrul "Nottara" • Data premierei: 19 ianuarie 1991 • Regia: Tudor Mărăscu • Scenografia: Constantin Ciubotariu.

Ce-l rămîne de făcut actorului oare nu e distribuit în teatru pe măsura talentului său? Desigur să facă film, televiziune, radio... Ceea ce nu e rău, dar nu e totul, tocmai pentru că nu e teatrul. Dacă pariul de o viață, cu el însuși, nu-l îngăduie să stea cu mîinile-n sîn, lăsîndu-se pradă disperării, dacă încrederea în el însuși nu s-a surpat cu totul, cu ajutorul generos al colegilor, și dacă are încă șansa de a mai găsi un regizor care să creadă în el, se agață și de un fir de pal. Iar palul ăsta, ca ultimă soluție, se cheamă recital actoricesc. Proba e dură și puțini se ncu-metă să se-nhame la ea. Și mai puțini reușesc s-o treacă strălucit: Irina Răchîțeanu-Șirlanu, Leopoldina Băilănuță, Valeria Seclu, Adam Erzsébet... Să fie oare în firea lucrurilor ca soarta marilor actori să depindă atît de mult și totuși atît de puțin de el însuși?

Rodica Mandache, "berbec" dificil dar tenace, e categoric din stîrpea celor ce nu se lasă. Și bine face. Ultimul ei recital,

Doamnele domnului Caragiale, în regia lui Tudor Mărăscu, la Teatrul Gluești (Odeon), chiar dacă n-a plăcut la toată lumea, rezervele criticii fiind de altfel îndreptățite, a trecut de curînd de 100 de reprezentații.

Și lat-o acum din nou, de astă dată pe scena Teatrului "Nottara", cu un alt recital, după Tennessee Williams, în regia aceluiși Tudor Mărăscu. Am convingerea că nici acesta n-are să placă la toată lumea. Așa cum nu toată lumea amatoare de concerte poate degusta un recital de lieduri, nu toți amatorii de teatru sînt pregătiți să savureze un recital actoricesc pe o temă dată sau pe partiturile unui singur autor dramatic. Iar cînd acestea nu sînt de comedie, e aproape firesc ca numărul spectatorilor, ca și al aceloră dintre ei care au fost plăcut impresionați, să fie proporțional mai mic. Obstacole "obiective" care fac cu atît mai meritorie strădania și reușita de ansamblu a recitalului Rodicăi Mandache.

Pentru a trece de la Willie din Proprietate condamnată la Carol din Orfeu în Infern și Blanche Dubois din Un tramvai numit dorință, monologurile plasate între copertile poemelor de tinerețe ale lui Tennessee Williams, din volumul *Androgyne, mon amour*, se cerea un anumit tip de sensibilitate artistică, aptă să intre într-o simpatetică rezonanță cu traumatizata natură a personajelor, ou setea lor de viață și aspirația spre puritate, numai aparent contrazisă de condiția lor precară, adesea sordidă, la care le obligă duritatea existenței sociale. Se cerea, deopotrivă, găsirea și relevarea acelei forțe morale, capabile să nu te lase înfrînt de vicisitudinile pe care ți le-a rezervat viața, și e meritul actriței și al regizorului ei de a fi structurat întreaga reprezentație pe această dimensiune lăuntrică, iradînd o poezie difuză, o generozitate sufletească stenică, regeneratoare.

Elemente scenografice sugestive chiar prin fragmentarismul lor (Constantin Ciubotariu), decupări de prim-planuri sau, dimpotrivă, cufundări în băi de lumină onirică, realizate printr-un rafinat ecleraj, frînturi de melodii în interpretări nu mai puțin celebre (Duke Ellington, Benny Goodman, George Gershwin, Ella Fitzgerald, Louis Armstrong) își dovedesc complementaritatea în crearea unei atmosfere specifice și a unui halou poetic propriu, revelatorii pentru lumea lui Tennessee Williams. Trecerile de la un personaj la altul par absolut firești, dezvăluind doar alte fațete ale unei conștiințe planetare, pentru care miracolul existenței nu și-a pierdut încă poezia și nu poate fi lipsit de sens. Actriței îi izbutesc nuanțările fine, transfigurînd delicatețea și fragilitatea sentimentelor, oazele de reverie ale retragerilor în sine, depășind conținutul impactului social. Pericolul unei anumite monotonii se face totuși simțit pe alocuri, după cum, alte ori, prelungirea momentelor de "copilărire" riscă să afecteze tocmai organicitatea și fluiditatea discursului scenic, ce se cuvin, nu în ultimul rînd, apreciate.

Turul de forță al recitalului actoricesc atrage încă o dată atenția asupra uneia dintre cele mai dureroase probleme ale vieții noastre teatrale de azi: aceea a insuficienței și păgubitoarei folosiri a potențialului actoricesc de care dispunem. Recitalul e doar un paleativ, nu o soluție. Iată de ce "trecerea rampelor" în acest recital Tennessee Williams nu e lipsită, pentru noi, de o anume tristețe și de un gust destul de amar.

■ VICTOR PARHON

foto: codruța drăgoescu